

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

© Чуприна О.О., 2015

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується різким зростанням ролі і значення інформації в сфері регулювання міграційних процесів, що проявляється масовістю інформаційних потоків, які набувають усе більшої інтенсивності. Проблема забезпечення ефективного регулювання міграційних потоків розв'язується відповідними ланками інформаційної інфраструктури, які працюють у напрямі вирішення поставлених задач.

Слід звернути увагу, що на даний час для більшості держав, в тому числі і в Україні, розвиток інформаційного суспільства є одним з національних пріоритетів. Так, серед основних стратегічних цілей розвитку інформаційного суспільства в країні визначено формування і розвиток сучасної національної інформаційної інфраструктури [1; 2; 3].

На жаль, сьогодні не має єдиного трактування терміну «інформаційна інфраструктура». Узагальнюючи різні підходи до дефініції цього поняття визначимо, що інформаційна інфраструктура — це система програмно-технічних засобів, організаційних структур, інституцій, які забезпечують функціонування й розвиток інформаційного простору та засобів інформаційної взаємодії.

Слід звернути увагу, що інформаційна інфраструктура в сфері управління міграційними процесами, по-перше, включає систему програмно-технічних засобів, інституцій і структур, що впливають на якість, доступність та прозорість інформації щодо міграційних процесів та міграційної політики на різних рівнях; по-друге, являє собою систему програмно-технічних засобів і технологій, організаційних структур, які забезпечують функціонування й розвиток інформаційного простору та засобів інформаційної взаємодії, які спрямовано на моніторинг, оцінку, аналіз, контроль за міграційними потоками, ефективне регулювання міграційних процесів на основі достовірної та оперативної інформації про обсяги та інтенсивність переміщень населення, структуру міграційних потоків, виявлення причинно-наслідкових зв'язків тощо.

Слід констатувати, що інформаційне забезпечення міграційних процесів, яке існує нині в Україні, все ще має розрізнений, несистемний характер. Така ситуація пов'язана з тим, що проблемами міграції в країні займаються ряд міністерств та відомств. Серед основних з них слід відзначити наступні: Міністерство соціальної політики, Міністерство закордонних справ, Міністерство внутрішніх справ, Управління міліції міграційного контролю Міністерства внутрішніх справ України, Державна прикордонна служба України, Комітет з національностей і міграції, Державна міграційна служба України (ДМСУ) та ін. Однак, необхідно зазначити, що для формування виваженої державної міграційної політики є необхідним постійний моніторинг і отримання об'єктивної інформації про стан міграційних процесів у державі, моделювання їх впливу на соціально-економічний розвиток держави. Тому підвищується актуальність впорядкування джерел бази даних з питань міграції, а також вдосконалення регулювання міграційних процесів на основі автоматизації систем управління, а точніше, створення інформаційно-аналітичної системи, функціонально сумісної з міжнародними інформаційними системами і спрямованої на формування єдиного інформаційно-правового простору.

Слід погодитись з автором наукового дослідження [4], який акцентує увагу на необхідності створення автоматизованої системи постійного моніторингу міграційних процесів. Серед основних завдань такої системи автором відзначено наступні: збір інформації про масштаби, напрями й характер територіальних переміщень населення; виявлення й відстеження тенденцій зовнішніх і внутрішніх міграцій; визначення причинно-наслідкових зв'язків міграцій з економічними, соціальними й демографічними процесами у країні й світі для підготовки можливих варіантів коригування державної міграційної політики; прогнозування міграційних ситуацій і моделювання міграційної поведінки людей в контексті соціально-економічного розвитку держави; підготовка аналітичної інформації, необхідної для розробки та реалізації заходів міграційної політики щодо територіального збалансування попиту і пропозиції робочої сили залежно від стану регіональних ринків праці [4].

Необхідно зазначити, що в Україні схвалено Концепцію, яка визначає підходи до формування та

створення єдиної інформаційно - аналітичної системи управління міграційними процесами. Передбачається, що по завершенні розробки ця система дасть можливість автоматизувати процеси діяльності ДМСУ, здійснювати обмін інформацією з іншими органами державної влади з метою забезпечення реалізації ними державної політики у сфері міграції, а також сприятиме удосконаленню системи державного управління міграційними процесами відповідно до міжнародних стандартів у сфері реалізації прав людини. Концепцію передбачається реалізувати протягом 2013–2015 рр. На першому етапі заплановано здійснити організаційні та технічні заходи із формування інформаційно-аналітичної системи, розробити та прийняти нормативні акти, необхідні для її впровадження та функціонування [2]. На сьогодні єдина інформаційно-аналітична система управління міграційними процесами перебуває у стадії формування. Реалізація передбачає створення єдиної інформаційної (автоматизованої) системи обліку та аналізу міграційних потоків із забезпеченням конституційних гарантій недопущення поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди; інформування громадян України про ситуацію на зовнішньому ринку праці, фактори ризику, які можливі під час працевлаштування за кордоном, мотивацію переселення та проблеми мігрантів, труднощі адаптації; розроблення інформаційних матеріалів для ознайомлення потенційних українських мігрантів з особливостями держав призначення; включення міграційної складової до статистичних даних за результатами дослідження стану реалізації прав громадян на соціальний захист, охорону здоров'я, освіту, працю тощо.

Слід зазначити, що в 1 кварталі 2015 р., в рамках реалізації Концепції, закуплено обладнання, спеціальне програмне забезпечення для створення підсистем «Біженці», «Іноземці» та «Оформлення документів, що підтверджують громадянство України» Єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами, організовано канали зв'язку ДМСУ та Міністерством внутрішніх справ з їх територіальними підрозділами і доукомплектування територіальних органів ДМСУ автоматизованими робочими місцями для видачі паспортів.

Таким чином, сучасні умови потребують нових підходів до регулювання міграційних процесів, а саме: запровадження сучасних інформаційних технологій у діяльності органів державної влади для забезпечення виконання покладених на них завдань і функцій, оперативне отримання актуальної та достовірної інформації про стан і тенденції міграційних процесів, виявлення причинно - наслідкових зв'язків, їх впливу на соціально-економічний стан країни. Використання відповідної інформаційної інфраструктури здатне підвищити ефективність регулювання міграційних процесів на рівні окремих державних органів під час реалізації своїх завдань, а також сприяти інтеграції їх діяльності в сфері міграції.

1. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» від 09.01.2007 р. № 537-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/537-16.

2. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції створення єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами» від 7.11.2012 р. № 870-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/870-2012-p.

3. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» від 15.05.2013р. № 386-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p.

4. Калюжна Н.Л. Управління міграційними процесами та шляхи їх вдосконалення у

5. вітчизняній та міжнародній практиці [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpdduu/du151/g%20\(7\).htm](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpdduu/du151/g%20(7).htm)